NN 56/2020 (13.5.2020.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-2887/2018 od 10. ožujka 2020. i Izdvojeno mišljenje sudaca

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

1138

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo X. X. iz P., B. kojeg zastupa Ines Bojić, odvjetnica u Z., na sjednici održanoj 10. ožujka 2020. donio je

ODLUKU

I. Ustavna tužba se odbija.

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnio je X. X. iz P., B. (u daljnjem tekstu: podnositelj), kojeg zastupa Ines Bojić, odvjetnica u Z.

Ustavna tužba podnesena je u povodu rješenja Županijskog suda u P. (u daljnjem tekstu: drugostupanjski sud) broj: Gž Ob-102/2018-5 od 30. svibnja 2018. (u daljnjem tekstu: osporeno drugostupanjsko rješenje) i rješenja Općinskog građanskog suda u Z. (u daljnjem tekstu: prvostupanjski sud) broj: 131-R1 Ob-649/17-11 od 25. svibnja 2017. (u daljnjem tekstu: osporeno prvostupanjsko rješenje).

Osporenim drugostupanjskim rješenjem odbijena je žalba podnositelja i potvrđeno je osporeno prvostupanjsko rješenje kojim je odbijen zahtjev podnositelja za povratak mldb. djeteta A. B. C. D. u B.

2. U ustavnoj tužbi podnositelj tvrdi da su mu osporenim drugostupanjskim i prvostupanjskim rješenjima povrijeđene temeljne slobode i ljudska prava zajamčena člancima 14., 26., 29. i 35. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i prava zajamčena člankom 14. i člankom 1. Protokola broj 12 u vezi s člankom 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija).

3. Za potrebe ustavnosudskog postupka, a na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), pribavljen je spis Općinskog građanskog suda u Z. broj: R1 Ob-649/17, očitovanje majke mldb. djeteta Y. Y. o prigovorima podnositelja iz ustavne tužbe, odgovor podnositelja na očitovanje Y. Y., te je izvršen uvid u spis ovoga suda broj: U-III-5232/2017.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

4. Podnositelj je državljanin B. s prebivalištem u P., B. Podnositelj je otac mldb. djeteta A. B. C. D. (u daljnjem tekstu: mldb. dijete) rođenog 31. srpnja 2015. u izvanbračnoj zajednici s Y. Y., hrvatskom državljankom (u daljnjem tekstu: majka mldb. djeteta).

Postupak koji je prethodio ustavnosudskom postupku pokrenut je zahtjevom podnositelja podnesenim 8. studenoga 2016. Središnjem tijelu B. radi vraćanja zajedničkog mldb. djeteta u B. Podnositelj je podnio zahtjev na temelju Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece, potpisane u Haagu 1980. godine (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 4/94.; u daljnjem tekstu: Haška konvencija o otmici djece) smatrajući da je majka mldb. djeteta odvela i protupravno zadržala mldb. dijete u R. H.

Središnje tijelo B. proslijedilo je navedeni zahtjev Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) koje je od nadležnog Centra za socijalnu skrb (u daljnjem tekstu: CZSS) Z., Podružnica S., zatražilo da majka mldb. djeteta da izjavu je li spremna dobrovoljno vratiti mldb. dijete u B.

Majka mldb. djeteta je 1. ožujka 2017. pred nadležnim CZSS-om dala izjavu da nije spremna dobrovoljno vratiti mldb. dijete podnositelju u B.

Stoga je Ministarstvo 10. travnja 2017. navedeni zahtjev dostavio prvostupanjskom sudu na postupanje i donošenje odluke.

4.1. U postupku je utvrđeno da je zajednički mldb. sin stranaka A. B. C. D. rođen 31. srpnja 2015. u B., u izvanbračnoj zajednici podnositelja i majke mldb. djeteta (protustranke), da ga je podnositelj priznao kao svoje dijete prije njegovog rođenja te da je kao otac upisan u rodni list.

Mldb. dijete imalo je od rođenja do dovođenja u R. H. prebivalište u B. gdje su podnositelj i majka mldb. djeteta živjeli i imali zajedničku skrb nad mldb. djetetom na temelju Građanskog zakona B.

Sredinom travnja 2016. godine majka mldb. djeteta odvela je mldb. dijete u R. H. bez odobrenja podnositelja, a u to vrijeme nije postojala odluka o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti s obzirom na to da su u to vrijeme podnositelj i majka mldb. djeteta živjeli zajedno u izvanbračnoj zajednici i zajednički ostvarivali roditeljsku skrb.

4.2. Prvostupanjski sud izvršio je uvid u dostavljenu dokumentaciju, saslušao je podnositelja i majku mldb. djeteta, te je pribavio stručno mišljenje od CZSS-a Z., Podružnice S. o postojanju okolnosti, u smislu članka 13. stavka 1. točke b) Haške konvencije o otmici djece, koje bi na bilo koji način u slučaju udovoljenja tužbenom zahtjevu dovele mldb. dijete u nepovoljan položaj ili izložile mldb. dijete fizičkoj opasnosti ili psihičkoj traumi.

4.3. Iz pribavljenog spisa Općinskog građanskog suda u Z. proizlazi da je partnerska veza između podnositelja i majke bila konfliktna, uz obostrane optužbe o obiteljskom nasilju među partnerima.

Majka mldb. djeteta tvrdila je tijekom postupka da se protivi zahtjevu podnositelja za povrat mldb. djeteta u B., jer je B. napustila i došla s mldb. djetetom u R. H. upravo zbog toga što su i ona i mldb. dijete bili izloženi psihičkom i fizičkom nasilju od strane podnositelja. Između ostalog tvrdila je da je zbog agresivnog ponašanja podnositelja, učestalih svađa, emocionalnog, psihičkog i fizičkog zlostavljanja kojem je bila izložena, gotovo uvijek pred mldb. djetetom napustila izvanbračnu zajednicu nakon što je konačno prijavila fizičko zlostavljanje koje se dogodilo 12. veljače 2016. nadležnoj policijskoj postaji u N.

Prethodno da joj je podnositelj (ne prvi put) oduzeo ključeve stana u kojem su zajedno stanovali, tako da je bila prisiljena boraviti u stanu bez mogućnosti napuštanja istog ili pak čekati da se podnositelj vrati kako bi mogla ući u stan u kojem je živjela. Čak i nakon fizičkog obiteljskog nasilja koje je prijavila podnositelj joj nije želio vratiti ključeve od stana, te joj je naložio da isti napusti i to na način da ode zajedno s djetetom bez obzira gdje i kako, a najam stana je odjavio.

Također, da je podnositelj prethodno s računa podigao cijelu njezinu plaću koju je primila na njegov račun 1. travnja 2016., te joj je plaću odbio predati, tako da je bila bez ikakvih sredstava u trenutku kada je bila prisiljena napustiti stan zajedno s mldb. djetetom, a noć je zajedno s mldb. djetetom provela kod prijateljice. Stan je zajedno s mldb. djetetom napustila 15. travnja 2016., te je o tome, kao i o namjeri da se s djetetom zbog njihove sigurnosti vrati nazad u R. H. obavijestila policijsku postaju.

Policijski djelatnici su zajedno s njom otišli po njezine i djetetove stvari u stan u kojem je do tada živjela te su joj pomogli uzeti stvari i osiguravali su njezinu sigurnost. Policijskoj postaji dala je svoju adresu na kojoj će boraviti u R. H..j, a po dolasku u R. H. prijavila je II Policijskoj postaji u Z. 27. travnja 2016. činjenicu da je bila izložena obiteljskom nasilju zbog kojeg je i napustila podnositelja i došla u H.

4.4. Podnositelj je osporavao ove navode majke mldb. djeteta. Tvrdio je da su se nakon rođenja njihovog djeteta odnosi između njega i majke mldb. djeteta pogoršali, da su se svađali, da ga je ona znala fizički napasti na način da ga je tukla kišobranom, a nekad ga je tukla rukama kada je spavao, s time da nikad nije pozvao policiju zbog obiteljskog nasilja.

10. travnja 2016. predložio je majci mldb. djeteta da raskinu svoju izvanbračnu zajednicu i da više ne žive zajedno, a da se vezano uz zajedničko dijete obrate nadležnom Obiteljskom sudu u B. Majka mldb. djeteta je na njegov prijedlog počela vikati, nije dala da se igra s djetetom, te ju je on otišao prijaviti na policiju, a potom je u policijsku postaju došla i ona. Nekoliko dana poslije tog događaja, misli da je to bilo 14. odnosno 15. travnja 2016., majka mldb. djeteta je iz stana u kojem su živjeli uzela svoje osobne stvari, time da je te stvari uzela u prisutnosti policije, a i on je tada bio prisutan u stanu. Dijete tada nije bilo u stanu.

Od tada nije ni čuo ni vidio mldb. sina, time da je zbog njega višekratno mobilnim telefonom zvao majku mldb. djeteta. U odnosu na predočene fotografije majke mldb. djeteta iz kojih su razvidne tjelesne ozljede na licu, rukama, nogama i vratu, izjavio je da je te tjelesne ozljede majci mldb. djeteta vjerojatno nanio on, jer se branio odnosno odgurnuo ju je kada ga je fizički napala, time da se nikad nije obratio policiji vezano uz svoje ozljede.

Također je tvrdio da se protiv njega ni u B. ni u R. H. ne vodi kazneni odnosno prekršajni postupak, a vezan uz prijavljeno obiteljsko nasilje od strane majke mldb. djeteta. Izjavio je i da je spreman osigurati majci smještaj s mldb. djetetom u B. dok se meritorno ne riješi spor koji tamo vode oko djeteta i to uz uvjet da može vidjeti mldb. sina.

4.5. U prvostupanjskom postupku utvrđeno je i da je odlukom suda Okruga L., jedinica H. broj: 16/1145/A od 20. lipnja 2016. predlagatelju dodijeljeno isključivo skrbništvo nad mldb. djetetom koje će biti upisano na adresi predlagatelja, dok je majci mldb. djeteta izrečena zabrana putovanja s djetetom u inozemstvo bez prethodne suglasnosti oca. Navedeni postupak nije okončan jer je majka mldb. djeteta uložila žalbu jer nije sudjelovala u postupku.

Rješenjem Općinskog građanskog suda u Z. broj: R1 Ob-1002/16-7 od 21. srpnja 2016., koje je postalo pravomoćno jer podnositelj protiv njega nije uložio žalbu, odlučeno je da će zajedničko mldb. dijete stanovati s majkom mldb. djeteta, određeni su osobni odnosi mldb. djeteta s podnositeljem, te je majci mldb. djeteta dozvoljeno da samostalno i bez pristanka oca upiše dijete u vrtić po svom izboru.

4.6. Prvostupanjski sud je dopisom od 24. travnja 2017. zatražio od CZSS-a Z., Podružnice S., da po svom stručnom timu, radi postupanja sukladno odredbi članka 13. stavka 1. točke b) Haške konvencije o otmici djece, izradi procjenu o utjecaju odluke o povratku mldb. djeteta na psihički razvoj mldb. djeteta.

4.7. CZSS Z., Podružnica S. dostavio je mišljenje od 12. svibnja 2017. izrađeno po stručnom timu (profesorici psihologije i diplomiranoj socijalnoj radnici). Mišljenje CZSS-a izrađeno je na temelju razgovora s majkom mldb. djeteta, njezinim roditeljima, terenskog izvida na adresi stanovanja majke mldb. djeteta i uvida u postojeću dokumentaciju.

U mišljenju CZSS-a, između ostalog, navedeno je:

»Mlt. A. B. C. D. je, kao dijete od nepunih dvije godine, prema utvrđenim činjenicama tijekom ovog postupka, doživio višestruke stresne događaje. Opservacijom ponašanja djeteta je vidljivo kako je iste stresne događaje prevladao i razvio pozitivnu, sigurnu privrženost majci. Izlaganje djeteta novim stresnim događajima, kao što je ponovno preseljenje u B., te posebice odvajanje od majke kao primarne osobe u životu djeteta, moglo bi traumatizirajuće djelovati na daljnji razvoj djeteta, s obzirom na moguće kumulativne posljedice kontinuiranih stresnih događaja. Dječaku je potrebno osigurati kontinuitet, stabilnost i sigurnost kako bi mu se pružila mogućnost normalnog psihosocijalnog i kognitivnog razvoja, što je posebno potrebno u dobi u kojoj dječak sada jest, a to je intenzivni razvoj govora, socijalnih vještina i osamostaljivanje djeteta. Majka djeteta je u dosadašnjoj skrbi o djetetu pokazala kako ima razvijene roditeljske kompetencije, sposobnosti za osiguravanjem kako primarne skrbi za dijete tako i osiguravanje stambenih i financijskih preduvjeta za sve podmirivanjem svih potreba djeteta. Podrška roditelja, uz koje je dječak emocionalno povezan je značajna i u smislu sigurnosti i stabilnosti obiteljskog okruženja i u smislu dodatne podrške i pomoći u odgoju djeteta.«

4.8. U odnosu na traženje suda vezano uz utjecaj moguće sudske odluke o povratku mldb. djeteta u B., u smislu članka 13. stavka 1. točke b) Haške konvencije o otmici djece, u mišljenju stručnog tima CZSS-a navedeno je:

»Uzevši u obzir sve ranije navedeno, mišljenje je stručnog tima kako bi odvajanje mlt. djeteta od majke s kojom živi od rođenja te ima uspostavljen čvrsti emocionalni odnos kao i razvijen siguran oblik privrženosti, bilo izuzetno ugrožavajuće za dječakov psiho-emocionalni razvoj, tim više što dijete nije vidjelo oca duži vremenski period. S obzirom na kumulirane stresne događaje u životu djeteta, postoji velika mogućnost da bi donošenje odluke o povratku djeteta u B. bilo stresno i traumatizirajuće za dijete.

Slijedom navedenog mišljenje je stručnog tima da bi bilo u interesu djeteta da nastavi i dalje stanovati uz majku a oca da viđa u skladu s privremenom mjerom Općinskog građanskog suda u Z..«

5. Prvostupanjski sud je u provedenom postupku utvrdio da je mldb. dijete prije odvođenja u R. H. imalo uobičajeno boravište u B., da su roditelji prema Građanskom zakoniku u B. imali zajedničku roditeljsku skrb za mldb. dijete te da majka mldb. djeteta nije imala odobrenje podnositelja da djetetu promijeni mjesto stalnog boravišta odnosno prebivališta.

Također je utvrdio kako su u vrijeme pokretanja postupka po zahtjevu predlagatelja postojali uvjeti za primjenu članka 12. Haške konvencije o otmici djece odnosno da je proteklo manje od jedne godine od dana nezakonitog odvođenja ili zadržavanja malodobnog djeteta kao i da su ispunjeni uvjeti iz članaka 3. stavka 1., 4., 5. i 12. Haške konvencije o otmici djece.

5.1. Polazeći od navedenih utvrđenja te cijeneći sve provedene dokaze, prvostupanjski sud odbio je zahtjev predlagatelja s obrazloženjem da su u konkretnom slučaju ispunjeni uvjeti iz članka 13. stavka 1. točke b) Haške konvencije o otmici djece s obzirom na to da je tijekom postupka na temelju stručnog mišljenja nadležnog CZSS-a utvrđeno da postoji ozbiljna opasnost da bi povratak mldb. djeteta u B. izložio dijete psihičkoj traumi, odnosno na drugi način mldb. dijete doveo u nepovoljan položaj.

5.2. Pri tome je u obrazloženju prvostupanjskog rješenja, između ostalog, navedeno:

»Naime, mldb. dijete je sada u dobi od nepune dvije godine, te od osmog mjeseca života kontinuirano živi sa majkom, time da oca nije vidio niti s njim na bilo koji način komunicirao od osmog mjeseca života. Dječak bi zasigurno doživio psihičku traumu ukoliko bi bio odvojen od majke za koju je razvio pozitivnu i sigurnu privrženost, te je s njom uspostavio čvrsti emocionalni odnos, te bi bio izrazito ugrožavajući za dječakov psiho-emocionalni razvoj da se odvoji od majke kao primarne osobe u njegovom životu, tim više što oca, kao što je već rečeno, nije vidio od travnja 2016. godine, dakle kada je bio u dobi od osam mjeseci te mu je otac potpuno nepoznata osoba.«

5.3. U odnosu na prigovor podnositelja da mišljenje CZSS-a nije objektivno, jer istim uopće nije obuhvaćen podnositelj, prvostupanjski sud naveo je:

»S obzirom na prigovore predlagatelja iznesene na naprijed navedeno izvješće i stručno mišljenje nadležnog Centra za socijalnu skrb, a koji su usmjereni na upitnu objektivnost Centra za socijalnu skrb s obzirom da je u kontaktu samo sa protustrankom, te da nisu pokušali kontaktirati oca djeteta te ga procijeniti kao roditelja, valja ukazati da je sud prihvatio mišljenje Centra za socijalnu skrb jer je

isto sastavljeno od strane osobe koja posjeduje stručno znanje potrebno za davanje takvog mišljenja, te je mišljenje usklađeno s priloženom dokumentacijom. Bez obzira što stručni tim nadležnog Centra za socijalnu skrb nije proveo razgovor s ocem, te isti nije procijenjen kao roditelj, psiholog Centra za socijalnu skrb je temeljem svoje procjene odnosno opservacije ponašanja djeteta prema majci procijenio i utvrdio da bi izlaganje djeteta novim stresnim događajima kao što je ponovno preseljenje u B. i odvajanje djeteta od majke kao primarne osobe u njegovom životu bilo izuzetno ugrožavajuće za dječakov psiho-emocionalni razvoj, a tim više što je dječak tek u dobi od nepune dvije godine, a oca nije vidio od osmog mjeseca života.«

5.4. U odnosu na navode podnositelja i majke mldb. djeteta o međusobnom fizičkom i psihičkom nasilju u obrazloženju prvostupanjskog rješenja navedeno je:

»Što se tiče fizičkog i psihičkog nasilja predlagatelja nad protustrankom, a na koje upire u ovom postupku protustranka, valja ukazati da je nesporno između stranaka da se niti u B. niti u H. ne vodi niti prekršajni niti kazneni postupak protiv predlagatelja.

Međutim, uvidom u ovjereni prijevod liječničke dokumentacije od 14. travnja 2016. godine … razvidno je da je liječnica …. pregledala dana 13. travnja 2016. godine u 21,45 sati protustranku te su utvrđene temeljem pregleda tjelesne ozlijede, time da joj je protustranka rekla da ju je udario njezin dečko.

Također, uvidom u ovjereni prijevod policijskog zapisnika od 14. travnja 2016. godine … utvrđeno je da je protustranka prijavila predlagatelja zbog fizičkog nasilja koje se desilo dana 12. travnja 2016. godine, a kada ju je isti napao, zgrabio za grlo, počeo psovati i udario je nogom u potkoljenicu, a nakon čega je otišla liječniku kako bi se utvrdile ozljede, time da se to događalo i ranije no nije se obraćala policiji.

Uvidom u ovjereni prijevod policijskog zapisnika od 16. travnja 2016. godine … utvrđeno je da se protustranka obratila policiji u vezi svoje sigurnosti, time da ih je obavijestila da se sklonila na adresu koju ne želi navesti u iskazu. Ima namjeru otići u H. iz razloga što ovdje nema novaca ni mogućnosti boravka, a predlagatelj je zatražio da ona i mldb. sin napuste stan u kojem su zajedno živjeli.

(…)

Iz fotografija protustranke koje prileže spisu ... razvidne su tjelesne ozlijede na licu, rukama, nogama i vratu protustranke, time da i sam predlagatelj ne spori da je te tjelesne ozljede vjerojatno nanio on predlagateljici, jer se branio od njenih fizičkih napada, odnosno odgurnuo ju je. Nije životno logično i uvjerljivo da bi protustranka imala takve tjelesne ozljede, poglavito na licu, a koje su vidljive na fotografijama da ju je predlagatelj samo odgurnuo, odnosno da se branio od njenih napada. S obzirom na isto, bez obzira što nisu vođeni kazneni niti prekršajni postupci sud drži da je predlagatelj bio fizički nasilan prema protustranci u prisutnosti zajedničkog mldb. sina, a zbog čega se ista i obratila policiji. U konačnici protustranka je u prisutnosti policije i uz njihovu pomoć ušla u stan u kojem je živjela do tada sa predlagateljem i iz stana uzela svoje osobne stvari i stvari mldb. sina, a prije nego što je otputovala sa sinom u H..«

5.5. U odnosu na odbijanje dokaznih prijedloga podnositelja u osporenom prvostupanjskom rješenju navedeno je:

»Sud nije provodio dokaze predložene po predlagatelju da se pribave sva izvješća b. policije vezano uz navodna zlostavljanja protustranke od strane predlagatelja s obzirom da je sud izvršio uvid u gore citirana izvješća policije, a temeljem tih izvješća razvidno je da prije 14. travnja 2016. godine protustranka nije prijavljivala policiji predlagatelja, pa dakle ne postoje druga izvješća policije osim dostavljenih.«

5.6. U odnosu na postojanje pretpostavki iz članka 11. stavka 4. Uredbe vijeća (EZ) o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću br. 2001/2003 (u daljnjem tekstu: Uredba br. 2001/2003) od 27. studenoga 2003., prema kojoj sud ne može odbiti vratiti dijete u drugu državu članicu Europske unije ako se utvrdi da su poduzete sve potrebne mjere za zaštitu djeteta nakon njegovog povratka, prvostupanjski sud naveo je:

»(...) valja ukazati da je sam predlagatelj prilikom saslušanja iskazao da je spreman osigurati majci smještaj s mldb. djetetom u B. dok se meritorno ne riješi spor koji se tamo vodi oko djeteta i to uz uvjet da može vidjeti dijete. Dakle, u trenutku donošenja ove odluke predlagatelj nije osigurao niti je dokazao da su osigurane sve potrebne mjere radi zaštite djeteta po njegovom povratku, odnosno da je protustranci osiguran nesmetan povratak s mldb. djetetom u B. Dakle, predlagatelj nije dokazao da je u B. osiguran smještaj za majku i mldb. dijete, dječji vrtić za sina, posao za predlagateljicu koji bi joj osigurao i financijsku, a time i cjelokupnu neovisnost od predlagatelja.«

5.7. U odnosu na prigovor podnositelja, kojim je tijekom postupka prigovarao da zbog kratkoće roka njegova punomoćnica nije mogla izvršiti uvid u spis prije ročišta održanog 17. svibnja 2017. prvostupanjski sud naveo je:

»(...) valja ukazati predlagatelju da je pozvan od strane ovog suda dana 24. travnja 2017. godine (list 97 spisa) preko Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku kao Središnjeg tijela za provedbu Haške konvencije da imenuje punomoćnika koji će ga zastupati u ovom postupku. Dakle, predlagatelj je imao do ročišta održanog dana 17. svibnja 2017. godine više od tri tjedna vremena da imenuje punomoćnika za zastupanje u ovom postupku, a koji punomoćnik bi da je na vrijeme imenovan zasigurno imao više nego dovoljno vremena izvršiti uvid u spis.«

6. Odlučujući u žalbenom postupku, drugostupanjski sud ocijenio je da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo odnosno Hašku konvenciju o otmici djece, slijedom čega je preinačio osporeno prvostupanjsko rješenje i rješenjem broj: Gž Ob-275/2017-2 od 3. studenoga 2017. naložio povratak mldb. djeteta u B.

7. Nakon toga majka mldb. djeteta podnijela je Ustavnom sudu ustavnu tužbu u povodu navedenog rješenja drugostupanjskog suda broj: Gž Ob-275/2017-2 od 3. studenoga 2017.

Ustavni sud je odlukom broj: U-III-5232/2017 od 29. ožujka 2018. usvojio ustavnu tužbu majke mldb. djeteta, ukinuo navedeno rješenje drugostupanjskog suda i predmet vratio na ponovni postupak te je u mjerodavnom dijelu te odluke naveo:

»15. Razmatrajući osporeno rješenje u svjetlu zahtjeva navedenih u točkama 11., 12., 13. i 14. ove odluke te polazeći od činjenica i okolnosti konkretnog slučaja, Ustavni sud primjećuje da nadležni sudovi nisu bili jedinstveni u odnosu na konačnu odluku o zahtjevu predlagatelja za povratak mldb. djeteta u B. Naime, prvostupanjski sud, utvrdivši da se u konkretnom slučaju radilo o nezakonitom odvođenju i zadržavanju mldb. djeteta u Republici H., odbio je zahtjev predlagatelja za povratak mldb. djeteta u B. budući da su ispunjeni uvjeti iz članka 13. stavka 1. točke b) Haške konvencije o otmici djece s obzirom da je na temelju stručnog mišljenja nadležnog CZSS-a utvrdio da postoji ozbiljna opasnost da bi povratak u B. izložio dijete psihičkoj traumi odnosno na drugi način doveo u nepovoljan položaj.

Nasuprot tome, drugostupanjski sud, ocijenivši da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da se u konkretnom slučaju radilo o nezakonitom odvođenju i zadržavanju mldb. djeteta u R. H., naložio je povratak mldb. djeteta u B. budući da iz istog stručnog mišljenja nadležnog CZSS-a ne proizlazi postojanje ozbiljne opasnosti za povratak mldb. djeteta u B. jer se dijete ne bi izložilo psihičkoj traumi ili bilo dovedeno u nepovoljan položaj navodeći pri tome da je 'točno da je dijete s majkom ostvarilo čvrsti emocionalni odnos, međutim predmet ovog postupka nije – kako pogrešno zaključuje Centar za socijalnu skrb, navodeći da bi odvajanje od majke za dijete predstavljalo traumu – s kojim će roditeljem dijete živjeti, već se ovdje odlučuje da li je protustranka nezakonito odvela dijete iz B. kao zemlje zadnjeg zajedničkog prebivališta stranaka i djeteta.'

(…)

19.1. Slijedom navedenog, u ukupnosti svih osobitih okolnosti konkretnog slučaja, Ustavni sud primjećuje da je drugostupanjski sud pri donošenju osporenog rješenja pošao od činjenice da 'predmet ovog postupka je vraćanje djeteta u Belgiju iz koje je od strane protustranke nezakonito odvedeno, te se mora, poštujući odredbe navedene Konvencije vratiti u B.' pri čemu je propustio dostatno obrazložiti nepostojanje izuzetka od pravila hitnog povratka u smislu članka 13. stavka 1. točke b) Haške konvencije o otmici djece u odnosu na zahtijevanu zaštitu najboljeg interesa djeteta. Stoga, prema ocjeni Ustavnog suda nisu navedeni relevantni i dostatni razlozi u obrazloženju drugostupanjskog rješenja za neprihvaćanje mišljenja stručnog tima nadležnog CZSS-a u svjetlu dokazivanja 'ozbiljne opasnosti' za mldb. dijete u slučaju povratka u B.

Polazeći od stajališta da odluka suda u predmetima međunarodne otmice djece ne smije biti utemeljena na automatskim ili stereotipnim razlozima nego na okolnostima konkretnog slučaja, Ustavni sud ocjenjuje da u obrazloženju drugostupanjskog rješenja nisu navedeni relevantni i dostatni razlozi za ocjenu da u konkretnom slučaju nisu ispunjene pretpostavke iz članka 13. stavka 1. točke b) Haške konvencije o otmici djece, koje predstavljaju zapreku za povratak mldb. djeteta iz R. H. u B. Također, Ustavni sud ocjenjuje da drugostupanjsko rješenje ne sadrži nikakvo obrazloženje o potrebi povratka podnositeljice u B. zajedno s mldb. djetetom.«

8. U ponovljenom postupku Županijski sud u P. donio je osporeno drugostupanjsko rješenje, kojim je odbijena žalba podnositelja te je potvrđeno osporeno prvostupanjsko rješenje, a u mjerodavnom dijelu osporenog drugostupanjskog rješenja navedeno je:

»Žalbeni razlog da predlagatelju nije bilo omogućeno sudjelovanje u postupku nije osnovan jer je predlagatelj ravnopravno sudjelovao u prvostupanjskom postupku zastupan po punomoćniku, odvjetniku iz R. H. Naime, predlagatelj je pozvan od strane prvostupanjskog suda 24. travnja 2017. preko Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku kao središnjeg tijela za provedbu Haške konvencije da imenuje punomoćnika koji će ga zastupati u ovom postupku pa je do ročišta 17. svibnja 2017. imao dovoljno vremena da imenuje punomoćnika koji je imao vremena izvršiti uvid u spis a sve uzevši u obzir da se radi o hitnom postupku po čl. 11. Konvencije koji se ima završiti u roku od 6 tjedana od pokretanja postupka.

(…)

Također je neosnovan žalbeni navod da Centar za socijalnu skrb nije proveo obradu stranaka, nije utvrdio uvjete u kojima predlagatelj živi i slično jer se u konkretnom postupku ne radi o donošenju odluke o roditeljskoj skrbi već se Centar trebao očitovati povodom prijedloga predlagatelja za povratak djeteta sukladno naprijed citiranoj Međunarodnoj konvenciji.

(...)

Iz mišljenja Centra za socijalnu skrb proizlazi da bi odvajanje djeteta od majke dijete izložilo psihičkoj traumi, što uopće nije sporno, s obzirom na životnu dob djeteta te činjenicu da dijete neprekidno živi samo sa majkom od 8. mjeseca života. Iz navedenog mišljenja međutim ne proizlazi da bi i povratak djeteta zajedno s majkom izložilo dijete fizičkoj opasnosti, psihičkoj traumi ili na drugi način dovelo dijete u nepovoljni položaj, iz kojeg je razloga je i doneseno ranije rješenje u ovom predmetu, jer je stav ovog suda bio, a sukladno smislu i svrsi Konvencije, da se protustranaka s djetetom vrati u B. kao zemlju posljednjeg zajedničkog prebivališta stranaka i djeteta, gdje se i vodi nadležni postupak o skrbništvu nad djetetom, do okončanja tog postupka. Međutim, kako je Ustavni sud ukazao da nije obrazloženo iz koje razloga bi se i protustranka trebala vratiti u B., te kako ne postoji pravni osnov koji bi nalagao i protustranci povratak u B., a što posljedično znači i odvajanje djeteta od majke, što bi za dijete predstavljalo psihičku traumu, ostvareni su razlozi iz čl.13.st.1.toč.b. Konvencije jer je protustranka, koja se suprotstavila zahtjevu za povratak djeteta dokazala da je ostvaren razlog iz tog članka.«

8.1. U odnosu na žalbene navode podnositelja kojima je osporavao utvrđenje prvostupanjskog suda o fizičkom nasilju podnositelja nad majkom mldb. djeteta, u osporenom drugostupanjskom rješenju navedeno je:

»Predlagatelj u žalbi osporava utvrđenje prvostupanjskog suda o fizičkom nasilju predlagatelja nad protustrankom tvrdeći da to nije dokazano adekvatnim dokazima, već samo na temelju iskaza protustranke, a o svojim navodima protustranka nije pružila sudu niti jedan dokaz. Taj žalbeni navod nije točan jer je protustranka u spis dostavila liječničku potvrdu od 14.04.2016. kojom su utvrđene tjelesne